EUROPEAN CENTRE
FOR MINORITY
ISSUES KOSOVO

INFORMATION BULLETIN

21 MAJ 2015

O SKORAŠNJIM BEZBEDONOSNIM INCIDENTIMA U KLINI I TEŠKOM PROCESU POVRATKA

Izveštavano je da su u noći između 17. i 18. maja, stanovnici, Kosovski Srbi koji su se nedavno vratili u sela Biča i Grabac u opštini Klina, bili žrtve niza pljački i verbalnog zlostavljanja od strane nepoznatih napadača.[1] Ovo su najskorašniji dodaci brojnim malim incidentima koji su uključivali Srbe povratnike u opštini Klina. Kosovska policija istražuje incidente, i u utorak, 20. maja je objavila da je sedam osoba osumnjičenih za najnovije pljačke i napade uhapšeno.[2][3]Ovakvi događaji, iako nekada ne uvek najpre etnički motivisani, su nepodnošljivi i stvaraju atmosferu straha i nesigurnosti za Kosovske Srbe a naročito za povratnike u Klini i drugim delovima Kosova.

Incidenti koji uključuju srpsku zajednicu odmah podižu pitanje motiva iza njih. Iako su većina ovih incidenata sitni prekršaji i većina nije nasilna, relativno visok broj incidenata u ovoj opštini koji uključuju Kosovske Srbe povratnike može biti znak krkih odnosa i nesigurne bezbedonosne situacije.[4] Redž Beriša, komandir kosovske policije u Klini, je istakao da su, u njegovoj zoni odgovornosti, Kosovski Srbi bili meta u nekih 14 incidenata ove godine, dok je u istom periodu bilo oko 200 incidenata koji su uključivali albansku zajednicu. Dodao je da je stopa rešenih prekršaja koje su uključivale manjinskih zajednice nekih 60%, dok je stopa rešenih prekršaja koji su uključivali većinsku zajednicu 75%.[5] Gradonačelnik Kline, Sokol Bašota, je snažno osudio incidente i izrazio svoju podršku za srpsku zajednicu u svojoj opštini.[6] Takođe je pozvao Kosovsku policiju i relevantne vlasti da identifikuju odgovorne počinioce i da ih kazne presudom koja je u skladu sa počinjenim prekršajima.[7] U intervjuu za RTK, Kosovski Srbi žrtve napada su izjavili da pljačkaše ne vide kao Albance i Srbe nego jednostavno kao kriminalce. Situacija u selima je mirna, i izgleda sa su povratnici odlučni da ostanu na Kosovu.[8]

Zvaničnici srpske vlade još uvek nisu dali nikakvu izjavu o ovim incidentima. Direktor kancelarije srpske vlade na Kosovu, Marko Djurić, je prethodno posetio Srbe povratnike u Klini i pozvao Kosovo da pruži podršku i pomoć Srbima jer "njima je pomoć najviše potrebna".[9]Ministar spoljnih poslova Srbije, Ivica Dačić, nedavno govoreći u svojstvu predsedavajućeg OEBS-a,

[1] http://kossev.info/strana/arhiva/klina__napad_i_kradja_u_selu_grabac/4913; http://kossev.info/strana/arhiva/obijene_kuce_povratnika_u_selu_bica_kod_kline/4914; http://www.gazetaexpreRedžss.com/lajme/familjet-serbe-ne-kline-cak-i-vjedhjevemohohen-arsyet-etnike-video-101827/

[2] http://www.rtklive.com/rtk2/?id=2&r=1689

[3] http://www.gazetaexpress.com/lajme/familjet-serbe-ne-kline-cak-i-vjedhjevemohohen-arsyet-etnike-video-101827/

[4] http://kossev.info/strana/arhiva/klina__napad_i_pljacka_povratnika/4858; http://kossev.info/strana/arhiva/povratnik_iz_kline__tukli_me_psovali_traze_da_prodam_kucu/4873; http://kossev.info/strana/arhiva/upad_u_kucu_povratnika_u_drsniku_kod_kline/4698; http://kossev.info/strana/arhiva/opljackana_kuca_srpskinje_u_selu_dugonjevo_kod_kline/4267; http://lajmi.net/sulmohet-nje-serb-i-kthyer-ne-kline/; http://lajmi.net/sulmohet-nje-serb-i-kthyer-ne-kline/

[5] http://www.gazetaexpress.com/lajme/familjet-serbe-ne-kline-cak-i-vjedhjevemohohen-arsyet-etnike-video-101827/

[6] http://koha.net/?id=9&l=57088

[7] http://live.kallxo.com/sq/MTL/Vendore-e-Nderkombetare-Reagojne-Ndaj-Incidenteve-me-Familjet-Serbe-ne-Kline-6666

[8] http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2015&mm=04&dd=29&nav_id=986235 orhttp://www.gazetaexpress.com/lajme/familjet-serbe-ne-kline-cak-i-vjedhjevemohohen-arsyet-etnike-video-101827/

[9] http://www.rtvpuls.com/vesti/djuric_zatrazio_zastitu_srba_u_metohiji__/4875

Str. NënaTerezë Nr. 41, Apt. 29,10000 Prishtinë/Priština, Kosovo, Tel. +381 (0) 38 224 473
Str. CikaJovina Nr. 3, 1stFl, 38220 Mitrovica/Mitrovicë North, Kosovo, Tel. +381 (0) 64 00 55 488
www.ecmikosovo.org, info@ecmikosovo.org

pričao je uopšteno o situaciji na Kosovu i ocenio je polozaj manjinskih zajednica "neprihvatljivim".[10]Mediji u Srbiji su regularno izveštavali o incidentima i generalno su incidente opisali kao etnički motivisane.[11]

Teško je kategorisati ovakve vrste incidenata jer oni nisu uvek primarno motivisani etničkom pripasnošću onih koji su u njima uključeni. Ipak, činjenica da su ove pljačke najskorašnjije u nizu incidenta koji su ciljale manjinske zajednice—posebno Kosovske Srbe povratnike—čini očiglednim da postoji stvaran nedostatak bezbednosti za manjinske zajednice u opštini Klina. Ovo dalje komplikuje već komplikovanu i krhu situaciju u kojoj se srpska zajednica u ovoj opštini nalazi, i mora da se shvatiti ozbiljno od strane relevantnih opštinskih i centralnih vlasti.

U ovom pogledu, akcije koje su preduzete od strane kosovskih institucija i mehanizmi koji su bili uspostavljeni da zaštite prava manjina i da poprave kršenja tih prava u svetlu skorašnjih incidenata u Klini su koraci u dobrom pravcu. Kosovska policija je reagovala brzo i uhapsila sedam osoba osumnjičenih da su učestvovali u nekim od napada i pljački. Bilo je efektivne komunikacije između političara predstavnika zajednice, kosovske policije I gradonačelnika Kline. Konačno, centralni nivo institucija, naročito Ministarstvo za zajednice I povratak su usko sarađivali sa lokalnim vlastima I kosovskom policijom.

Kažnjavanje odgovornih lica za nedavnu bujicu incidenata bi bilo sledeći korak u pravom pravcu ka sprečavanju ponavljanja ovakvih incidentata u budućnosti. Iako je vredno pohvale to što su javni zvaničnici, uključujući ministre i gradonačelnika osudili incidente i zatražili da se odgovorna lica uhapse i kazne, opštinski zvaničnici I zvaničnici centralnog nivoa je trebalo da imaju prokativniji pristup u angažovanju članova manjinskih zajednica, uključujući posete žrtavama napada I pljački. Osuđivačke izjave nisu same po sebi dovoljne, narošito za žrtve I za srpsku zajednicu, koja se oseća posebno ranjivom u ovoj opštini.

Incidenti vraćaju šire probleme koji okružuju proces povratka raseljenih lica na Kosovo nazad u prvi plan. U neposrednoj reakciji, Ministar za zajednice i povratak, Dalibor Jevtić, je rekao da su Srbi povratnici u ovo područje Kosova i njihova vlasništva konstantna meta za napade, i da pozivi na kažnjavanje počinitelja nisu bili opaženi od strane vlasti.[12] 15. maja, vlada Kosova je osnovala Međuministarsku grupu za Povratak na inicijativu Ministarstva za Zajednice i Povratak sa ciljem ubrzanja procesa povratka i zaštite i promocije prava i interesa zajednica a njihovih članova na Kosovu.[13]Jevtić je izrazio nadu da će novoformirana Međuministarska Grupa za Povratak dovesti do pozitivnih promene u procesu povratka; samo oko 10% nealbanaca koji su napustili Kosovo su se vratili nakon 1999.[14] Ova nova Međuministarska Grupa je formirana kao deo nove strategije Ministarstva za Zajednice i Povratak, koja je razvijena uz tehničku pomoć ECMI Kosovo.

Strategija za Zajednice i Povratak, usvojena od strane Vlade Kosova u decembru 2013 koja pokriva period od 2014 do 2018 godine, ima za cilj da podrži proces povratka raseljenih lica unutar i van Kosova, kao i da podrži raseljena lica i kosovske institucije sa pogledom na njihovu uspešnu reintegraciju i stabilizaciju u kosovsko društvo.[15] Kosovski zakonski okvir i primenljivi međunarodni sporazumi i instrumenti garantuju pravo na povratak svima koji su živeli na Kosovu i koju su bili raseljeni pre i nakon 1999. Međutim, process povratka je spor i težak. Postoji nedostatak tačnih podataka o raseljenim licima, nedovoljan ekonomski razvoj i nedovoljna socijalna pomoć, malo poslova i prilika za povećanje prihoda, nedovoljno

[10] http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2015&mm=05&dd=19&nav_category=11&nav_id=993614
[11] http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2015&mm=04&dd=29&nav_id=986235 or http://www.vesti.rs/Hronika/NAPADNUT-SRBIN-U-KLINI-Osamario-ga-nepoznati-Albanac.html or http://www.novosti.rs/vesti/srbija.73.html:548723-Klina-Surovo-prebijen-i-opljackan-stari-bracni-par
[12] http://www.rtklive.com/rtk2/?id=2&r=1655
[13] http://www.rtklive.com/rtk2/?id=2&r=1598
[14] Ibid.
[15] http://www.mkk-ks.org/repository/docs/Strategy_-January_2014.pdf

infrastrukture i propratnih usluga itd.[16] Strategija od 2014 do 2018 godine, ima za cilj da predbrodi neke od ovih poteškoća kroz bolju saradnju sa opštinskim zvaničnicima za zajednice i povratak, povećanim fokusom na ekonomski razvoj i poslove, obezbeđivanjem stambenih prostora i socioekonomske pomoći povratnicima kojim je pomoć najviše potrebna, poboljšanjem pružanja usluga povratnicima uključujući zdravstvo i obrazovanje, kao i brojne druge aktivnosti predviđene u Strategiji. Za više informacija i proceni o procesu povratka na Kosovu, pročitajte ECMI Kosovo izveštaj *Proces repatrijacije na Kosovu Institucionalna organizacija, pravni okvir, naučene lekcije i preostali izazovi.*

Dodatni izveštaji i političke analize:

Praznik goranaca 6. Maja: propuštena prilika za kosovske institucije
14. maj 2015

Povodom poslednjeg incidenta u Pasjanu
10. maj 2015

Budžeti opština na Severu Kosova: najzad dogovor
7. maj 2015.

Incidenti i tenzije u Mitrovici: potrebno je nepristrasno izveštavanje i jačanje vladavine prava
21. april 2015.

Udruženje/Zajednica većinski srpskih opština: šta (ne) omogućava kosovski pravni okvir?
16. april 2015.

Udruženje/Zajednica većinski srpskih opština: ekskluzivni klub na osnovu etničke pripadnosti?
31. mart 2015.

Zanemarivanje nesrpskih manjinskih zajednica u tehničkim sporazumima između Kosova i Srbije
10. mart 2015.

Kontroverzna izjava ministra Muratija i reakcije koje su usledile
5. mart 2015.

Udruženje/Zajednica većinski srpskih opština: mnogo spekulacije, malo preciznog dogovora i odsustvo implementacije
22. februar 2015.

Jedinstveno pravoduđe i pravni system na Kosovu?
15. februar 2015.

Šta treba zapamtiti iz slučaja Jablanović?
8. februar 2015.

ECMI Kosovo poziva na razumnost i delovanje u vezi sa protestima u Prištini

[16] Ibid.

INFORMATION BULLETIN

25. januar 2015.

Stvaranje radnog ambijenta unutar vlade Kosova

19. januar 2015.

ECMI Kosovo osuđuje nasilno blokiranje ulaza u srpsku pravoslavnu crkvu u Đakovici i apeluje na kosovske vlasti da obezbede slobodan i neometan pristup bogomoljama

7. januar 2015.

Najnoviji politički izveštaj: nova vlada, zastupljenost manjinskih zajednica i predstojeći izazovi

10. decembar 2014.

O ECMI Kosovo

ECMI Kosovo je vodeća nevladina organizacija koja se bavi pitanjima manjina na Kosovu sa glavnim ciljem da doprinese razvoju inkluzivnih, reprezentativnih i na pitanja zajednica osetljivih institucija koje podržavaju stabilno multi-etničko Kosovo. ECMI Kosovo doprinosi razvoju, jačanju i primeni relevantnih zakona, pruža podršku institucionalizaciji Vladinih organa koji se bave zajednicama, i povećava kapacitet aktera civilnog društva I vlade kako bi zajedno sarađivali na konstruktivan i održiv način.

Str. NënaTerezë Nr. 41, Apt. 29,10000 Prishtinë/Priština, Kosovo, Tel. +381 (0) 38 224 473
Str. CikaJovina Nr. 3, 1st Fl, 38220 Mitrovica/Mitrovicë North, Kosovo, Tel. +381 (0) 64 00 55 488
www.ecmikosovo.org, info@ecmikosovo.org